

۱۳۷۴ / ۰۵ / ۷
تئیه مارک
مرکز اطلاعات مارک علی ایران

کتابخانه ملی ایران
گروه دانشگاه امام صادق (ع)

با اسمه تعالیٰ

شماره ثبت
۶۷

-دانشگاه امام صادق(ع)

دانشکده الہیات و معارف اسلامی و ارشاد

روز و راز نیایش

پایان نامه کارشناسی ارشد پیوسته
استاد راهنمای: آقای دکتر غلامرضا اعوانی

استاد مشاور

آقای علی اکبر غفاری صفت
حجه‌الاسلام والمسلمین آقای دکتر سید محمد بن قرچجتی

نگارش از: محمدرضا فردونی
دانشجوی کارشناسی ارشد پیوسته
رشته معارف اسلامی و تبلیغ

تیرماه ۱۳۷۲

باسم‌هه تعالی

دانشکده الهیات ، معارف اسلامی وارشاد مسئول عقایدی که نویسنده در این پایان‌نامه اظهار کرده

است ، نمی‌باشد .

اين نوشتا رنا چيزرا بها ميرعرضه عشق وقا فله سا لاركا روان مجذوبا
عشق الهی خمینی "قدس سره" که جذبه‌ای از نورنا ر "مناجات" را درجا ن بسیجيان
انداخت تقدیم میدارم .

الف

- "فهرست" -

صفحه

عنوان

۱

مقدمه

۸

بخش اول: حقیقت نیا یش

۱۰

فصل اول: حقیقت انسان

۱۱

۱- حقیقت انسان از دید قرآن

۱۱

الف: خلقت جسمی انسان در قرآن

۱۵

ب: خلقت روحانی انسان در قرآن

۱۷

ج: شاخهای ویژه روح در قرآن

۱۷

۱- معنی روح

۱۹

۲- روح از عالم مراست

۲۰

۳- روح از قدیسیت و ما نت برخوردا راست

۲۱

۴- روح نزدیکترین مخلوق نسبت به خدا است

۲۵

فصل دوم: منشاء نیا یش

۲۵

۱- نیا یش پدیده روحی است

۲۵

الف: انسان مرکب از جسم و روح است

۲۶

ب: فضیلت روح برجسم

ب

عنوان

صفحه

۲۷

ج: اسامی روح

۲۹

د: بعادروان انسان

۳۰

- نیا یش یک پدیده روحی و تجلی قوای احساسی است

۳۰

- نیا یش یک پدیده روحی و تجلی فطرت احساسی است

۳۱

الف: تعریف فطرت

۳۲

ب: صراحت آیات بر فطرت

۳۷

ج: صراحت روایات بر فطرت

۳۸

- نیا یش یک پدیده روحی و تجلی فطرت احساسی و منتج

از گرا یش عشق و پرسش است

۳۹

الف: عشق چیست؟

۴۰

ب: حرکت حبی عالم

۴۱

ج: عشق مجازی و حقیقی

۴۳

دلایل عشق جز عشق حقیقی نیست و عشق حقیقی جزء به

"الله" نیست

۴۵

- نیا یش مولود عشق و پرسش است

۴۸

بخش دوم: نیا یش درجهان هستی

صفحةعنوان

٥٥ فصل اول: اشارات نقلی برنیا یش درجهان هستی

٥٥ ١- آیات قرآن

٥٩ ٢- روايات

٦٣ فصل دوم: براهین عقلی برنیا یش درجهان هستی

٦٣ ١- شاخصهای موجودات درجهان هستی

٦٣ الف: حیات علم و دراک

٦٧ ب: مکان فقری

٧١ ج: عشق

٧٢ ١- مسلک ملاصدرا دراشبات سریان عشق درهستی

٧٤ ٢- مسلک شیخا لرئیس "بوعلی سینا" دراشبات سریان

عشق درهستی

٧٦ نتیجه: نیا یش هستی مولود عشق و پرسنی است

٧٦ ٢- زبان نیا یشی موجودات درجهان هستی

٧٦ الف: سخن متكلمان

٧٧ ب: سخن فیلسوفان

٧٧ ج: سخن عارفان

صفحهعنوان

- ٧٩ فصل سوم: شواهد کشفی برنیا یش درجهان هستی
- ٧٩ ۱- کشف و شهود
- ٨١ ۲- مشکلات برها ن کشفی و شهودی
- ٨٣ ۳- ارزش برها ن کشفی و شهودی
- ٨٤ شاهد اول: مولوی
- ٨٦ شاهد دوم: محی الدین عربی
- ٨٨ شاهد سوم: آخوند ملا صدر
- ٨٩ شاهد چهارم: جامی
- ٨٩ شاهد پنجم: شاهدی بیگانه ولی آشنا "ر.م.با ک"
- ٩٠ نتیجه
- ٩١ بخش سوم: آداب و اشرافات نیا یش
- ٩٤ فصل اول: ادب و آداب دانی در نیا یش
- ٩٤ مقدمه: سخنی پیرا مون لزوماً دب و آداب دانی
- ٩٧ الف: آداب پیش از نیا یش
- ٩٧ ۱- بیانش و معرفت
- ٩٩ ۲- ادب اوقات سئوال "ادب مکان وزمان در نیا یش"

- ۱۰۱ ۳- طهارت
- ۱۰۴ ۴- یقین به اجابت
- ۱۰۵ ۵- تحث
- ۱۰۷ ب: آداب هنگام نیایش
- ۱۰۷ ۱- ستایش
- ۱۰۹ ۲- توجه به دل
- ۱۱۰ ۳- بازگشت به حق
- ۱۱۲ ۴- اعتراف
- ۱۱۳ ۵- درود و تحيت
- ۱۱۴ ۶- ذکر نعمت
- ۱۱۵ ۷- استکانت
- ۱۱۷ ۸- الحاح
- ۱۱۹ ۹- بیان حواچ
- ۱۲۱ ۱۰- عاشقانه
- ۱۲۴ ۱۱- اسماء حسنی
- ۱۲۶ ۱۲- خالصانه

صفحهعنوان

۱۲۸ - عدم اعتدال

۱۳۰ - وقاریه

۱۳۴ - تقرب جستن

۱۳۷ - عدم تکلف

۱۳۸ - دعا ملحوظ

۱۳۹ - ج: آداب پس از نیایش

۱۳۹ - ۱- حفظ اسرار

۱۴۰ - ۲- تصرف

۱۴۰ - ۳- مداومت

۱۴۲ - ۴- مراقبت و محاسبه

۱۴۴ - ۵- ذکر و صلوات

۱۴۴ - نکته ۱: کمال آداب دانی به کمال آدمی مربوط است

۱۴۵ - نکته ۲: آیا رعایت تمامی آداب در نیایش لازم است؟

۱۴۶ - فصل دوم: اشارات نیایش

۱۴۷ - ۱- اشارات نیایش در رابطه نیایشگر با خویش

۱۴۷ - ۲- المثلث: اشارات جسمی

صفحه

۱۴۲ ۱- نورا نیت چهره و صفات نگاه

۱۴۹ ۲- درمان بیما ریهای جسمی

۱۵۱ ب: اشراقات روحی

۱۵۲ ۱- آرا مش درونی و اطمینان خاطر

۱۵۸ ۲- تقویت روحی

۱۶۲ ۳- شرح صدر

۱۶۶ ۴- لذت انس

۱۷۰ ۵- علم نافع

۱۷۶ ۲- اشراق نیا یش در را بده نیا بیشگر با خدا

۱۷۶ ۱- محبت و عشق

۱۷۹ ۲- شوق و انس

۱۸۱ ۳- رضا و خشنودی

۱۸۲ ۴- تسلیم

۱۸۲ ۵- خوف و رجاء

۱۸۳ ع- ادب

نکته ۱: مزین شدن نیا بیشگر به تما می مقامات و حالات عرفانی برادر
۱۸۳ مداومت بر ذکر و نیا یش

عنوان

عنوانصفحة

١٨٤	٣ شرق نیا یش دررا بطه نیا یشگربا طبیعت
١٨٤	١- ذوق عرفانی و آرا یش هنری
١٨٨	٢- احساس عشق بهجهان هستی
١٨٨	٣- احساس همزبانی و همنوئی با طبیعت
١٩٢	٤- اشراق نیا یش دررا بطه نیا یشگربا آدمیا ن
١٩٢	٥- مشارکت سیاسی و اجتماعی
١٩٥	نکته: نیا یش واستجابت
٢٠٨	بخش چهارم: همزبانی با عارفان درنیا یش
٢١٠	فصل اول: ضرورت وجود راهبرد رنیا یش
٢٢٢	فصل دوم: نیا یش عارفان درقرآن
٢٢٢	الف: مقدمه
٢٢٣	١- هدف از خلقت
٢٢٨	٢- نیا یش و منزلت آن از نظر قرآن
٢٣٦	ب: نیا یش عارفان درقرآن
٢٣٧	٣- آدم
٢٤٢	٤- نوح

صفحة

٢٥٠ - ابرا هیم

٢٧٢ - لوط

٢٧٣ - یعقوب

٢٧٦ - یوسف

٢٨٤ - میوسی

٣٥٣ - شعیب

٣٥٤ - سلیمان

٣٥٨ - یونس

٣١١ - ایوب

٣١٥ - ذکریا

٣١٧ - عیسی

٣٢٠ - محمد (ص)

٣٢٦ فصل سوم : ادعیه یا صحف عرفانی سیروسلوک

٣٢٦ - سیروسلوک بهمراهی صاحبان ولایت

٣٣٠ - اهل بیت وenia یش

٣٣١ - اهل بیت وترویج فرهنگ نیا یش

عنوان

۲۳۸

۴- اركان ادعیه

۲۵۲

۵- مضا مین ادعیه

۳۸۵

۶- سیروسلوک نیا یشی

۳۸۷

دعا وختم

"بسم الله الرحمن الرحيم"

سر آغاز

دل گفت و صالش به دعا باز توان یافت

عمری است که عمر مهمه در کار دعا رفت

از دیر باز عشق به پرستش در جان بشر شعله وربوده است هر جا که انسان

یافت شده در آنجا محبتی بوده و محبوبی، چشمی واشکی، آتشی دلی و آب چشمی و

سوزی وحالی... این حالت چیزی جز هنر عشق ورزیدن نبوده. است و نیست که

آدمی در تما می عصرها و دورانها بدبندی یافتند معشوق و پرستش او بوده است.

بهترین حالتها وزینا ترین صحنها آن بوده که انسانی به دورازتمامی

چشمها و نگاهها در مقابل معشوقش ابهرا زونیا زپردا ختدا است هر عقده ناگشوده

و هرغم ناگفته را وقتی به پیشگاه معبود آمد، بازگفته است وطمأنیه و آرامش

وصفا و صمیمت را به هدیه گرفته، با توشهای کمبهای آمد، و با دستی پربهای برگشته.

(۱) دزا ین پژوهش نامه هر کجا که سخن از عشق و عاشق و معشوق است مقصود عشق

غیف است.

هنگا میکه به پرستش نشسته ضعیف بوده و فرتوت، غمگین بوده و دلتنگ ولی وقتی
سرا زآن بردا شته قوی بوده و شا دا به حلیم بوده و آزاد.

هنر عشق ورزیدن و دیعت الهی در درون تما می موجود است با لام
انسان که گل سرسبد عالم هستی است انبیاء و بزرگان درجهت دادن بهاین هنر
سهیم بسرا ئی داشتند، اینا ن بهترین چهره را از مشوق حقیقی برای ما ترسیم
کرده اند و به تما می صاحبلان و پاک سرشتا ن آموختند که، آنکس که شایسته
پرستیدن و عشق ورزیدن است کسی جز "خدا" نیست و در همین راستادین اسلام
جا معتبرین و کا ملترين سخن را پیرا مون عشق الهی بهار مگان آورد و فرمود خدا
سبحان می گوید: جزا وکسی را نخوا نید، که شما مخلوق عشق خالق هستیدوا ز شما
جز عبودیت هدفی دیگر انتظار نمی رو دور رسول آن خدا ای سبحان حضرت ختمی
مرتبت صلی الله علیه و آله فرمود: "بهترین شما مردم کسی است که به عبادت
عشق بورزدو بآن همیشه گلایز باشد، قلبش محب عبادت و تنفس مبا شر در سجد و
ركوع باشد" و به تبع آن مهتر عالم کون و مکان، صاحبان ولایت نیز فرهنگ
پرستش و نیا یش را به مردم آموختند میربیان علی علیها السلام فرمود: توجهوا
الیه بحیه "با عشق بسوی خدا روید" و ما م زین العبادین فرمود: بگوا را ترین
شرا به شراب قرب است کله و ماما آذب شرب قربک^۱ و در نهایت فرهنگ "عشق" و

(۱) صبحی صاحب انجمن لبلغه، خطبه، ۱۷۶ ص ۲۵۲

(۲) شیخ عبا س قمی مفا تیح لجنا نمنا جات خمس عشرة منا جات العارفین: ص ۲۳۴